

โครงการการถ่ายทอดและเผยแพร่วัฒนธรรม
ในกรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง ไทย-ลาว จีน

หัวหน้าโครงการ: อาจารย์ ดร.อภิราตี จันทรแสง
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

ได้รับทุนสนับสนุนโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ระดับนานาชาติ งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2566 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผ้าทอ เขตปกครองตนเองกว่างซี (ชนชาติ) “จ้วง”
(Guangxi Zhuang Autonomous Region)

เขตปกครองตนเองกว่างซี “จ้วง” ตั้งอยู่ทางภาคใต้
ของประเทศจีน มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีการ
ค้นพบหลักฐานการตั้งถิ่นฐานของผู้คนตั้งแต่สมัยก่อน
ประวัติศาสตร์ และปรากฏหลักฐานเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่
จีนโบราณในสมัยราชวงศ์ฉิน (Qin Dynasty) โดยปรากฏการใช้ชื่อ “กว่างซี” เป็นครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ซ่ง (Song
Dynasty) จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2492 ยุคต้นของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (พรรคคอมมิวนิสต์) ทางการจีนได้มีการจัดตั้ง
เป็น “มณฑลกว่างซี” (Guangxi Province) โดยมี “นคร
หนานหนิง” เป็นเมืองเอก จากนั้นในปี พ.ศ. 2500 รัฐบาล
กลางได้ผ่านร่างอนุวัติการตนเองกว่างซี (ชนชาติ) ตั้ง
(Guangxi Dong Autonomous Region) จนกระทั่งเมื่อวันที่
12 ตุลาคม 2508 ทางการจีนได้อนุมัติการเปลี่ยนแปลงชื่อ
จากเขตปกครองตนเองกว่างซี “ตั้ง” เป็นเขตปกครองตนเอง
กว่างซี (ชนชาติ) “จ้วง” (Guangxi Zhuang Autonomous
Region) ซึ่งใช้มาจนถึงปัจจุบัน

ภาพเครื่องแต่งกายชนเผ่าต่าง ๆ ในเขตปกครองตนเองกว่างซี “จ้วง”

กว่างซีเดิมเป็นถิ่นฐานของกลุ่มคนหลากหลายชาติ
พันธุ์ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ “จ้วง” (Zhuang) ที่มีอยู่มาก
ที่สุด กว่างซีมีชาวจ้วงกว่า 14 ล้านคน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่
ใหญ่ที่สุดของจีน ชาวจ้วงในประเทศจีนกว่าร้อยละ 90
อาศัยอยู่ในกว่างซี โดยเฉพาะทางตอนกลางและทางตะวันตก
ชาวจ้วงมีภาษาเขียนเป็นของตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
ภาษาชร้า-ไท

นอกจากนี้ยังมีชนกลุ่มน้อยทั้งดั้งและมั่ง และกลุ่ม
ชาติพันธุ์อื่น ๆ ได้แก่ เหยา, หุย, อี้ (โลโล), สุย, และจิง
(เวียดนาม) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่สำคัญๆ 12 กลุ่ม
ชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีผ้าทอหรือชุดที่สวมใส่ มีความ
เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่ม (
[https://thaibizchina.com/country/guangxi/เขตปกครองตนเองกว่างซี \(ชนชาติ\) “จ้วง”](https://thaibizchina.com/country/guangxi/เขตปกครองตนเองกว่างซี (ชนชาติ) “จ้วง”))

ข้อสังเกตจุดร่วมของรูปแบบเครื่องแต่งกายเดียวกัน
คือ ลักษณะเสื้อผ้าตัดแบบใช้สวมนิยมแบบป้ายข้างมาด้าน
ขวามือ และแบบผ่าอก แบบแขนใหญ่หลวมๆ กางเกงมี
ลักษณะคล้ายกับ กางเกงสะดอและกางเกงเล แบบหลวม ๆ
ถ้าเป็นกระโปรงมีลักษณะเป็นแบบจีบรอบ นิยมใช้ผ้าโพก
ศีรษะ นอกจากชนชาติพันธุ์หุยหรืออูยгур์ เป็นชาวมุสลิม ที่มี
ลักษณะเครื่องแต่งกายที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน

ชุด 12กลุ่มชาติพันธุ์ในเขตปกครองตนเองกว่างซี “จ้วง”

วัสดุที่ใช้ ในนิยมใช้เส้นใยฝ้ายในการทอผ้าเป็นหลัก อาจจะเป็นเพราะสภาพภูมิอากาศเย็นตลอดทั้งปี ซึ่งผ้าฝ้ายมีคุณสมบัติในการปกป้องความหนาวเย็นได้ดี และเป็นพืชที่ปลูกได้ง่ายทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ

ด้วยข้อจำกัดเรื่องสภาพภูมิอากาศและกรรมวิธีที่สลับซับซ้อนยุ่งยากกว่าผ้าฝ้าย นอกจากนี้ยังมีเส้นใยจากพืชชนิดอื่น ๆ เช่น เส้นใยกันซง เส้นใยป่าน และเส้นใยจากพืชชนิดอื่น ๆ

สีสันทอดลาย นิยมใช้ผ้าสีดำ ครามน้ำเงิน เป็นสีพื้นหลัก ปักลายตัดเย็บเป็นชุดประดับด้วยแถบผ้าทอลวดลายที่มีสีสันฉูดฉาดหลากหลายขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

ผ้าทอที่ใช้เทคนิคการจกลาย

นอกจากนี้ยังมีการใช้เส้นไหมตีเกรียวด้วยดินโลหะเงินทอง ที่เรียกว่า จิ้น ในประเทศจีนมีผ้าไหมทอพื้นที่มีชื่อเสียงที่สุด 4 เมือง อันได้แก่ ผ้าไหมทอพื้นลายเมฆของหนานจิง ผ้าไหมทอพื้นของเฉิงตู ผ้าไหมทอพื้นของซูโจว และผ้าไหมทอพื้นของชาวจ้วงในกว่างซี โดยเรียกรวมกันว่าเป็น "ผ้าไหมทอพื้นเงินดินทอง 4 เลื่องชื่อของจีน"

ผ้าทอที่ใช้เทคนิคการเก็บขีดลาย

งานหัตถกรรมอันทรงคุณค่าที่มาจากภูมิปัญญาของชาวจ้วง ทั้งลวดลาย เทคนิค และการใช้สีสันบนผืนผ้าที่หลากหลาย ล้วนสื่อให้เห็นถึงความอบอุ่นและสดใสรุ่งเรืองของชาวจ้วง อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ “ชนเผ่าจ้วง”

ชุดแต่งงานชาวจ้วงที่ปักลวดลายสีสันทึบสวยงาม

ชุดชาวจ้วง

ผ้าปักโบราณลายสัตว์มงคลเช่น ลายลวง กิเลน หงส์ ปลา และลายพรรณพฤกษา

เทคนิคการทอ การทอผ้าโดยใช้กี่ทอผ้าที่เป็นโครงมีตัวเรือนกึ่ง และกึ่งที่ใช้ผูกกับเอาจีมีตะกอ 2 ตะกอ เป็นพื้นฐานเป็นหลัก และกึ่งที่มีหลายตะกอใช้ในการทอผ้าที่มีลวดลายที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เทคนิคการทอผ้าของกว่างซีมีลักษณะคล้ายกับของไทยคือใช้เทคนิคการเก็บขีด จกลาย และมีด้อย้อม

อ้างอิง

- 1.เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง: <https://thaibizchina.com/country/guangxi/>. (28 สิงหาคม 2566)
- 2.เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง: <https://th.wikipedia.org/wiki/>. (28 สิงหาคม 2566)